

Persbericht 3 juli 2012

Herstel openbare architectuuroopdrachten zet door Aanbestedingen architectuuroopdrachten 2e kwartaal 2012

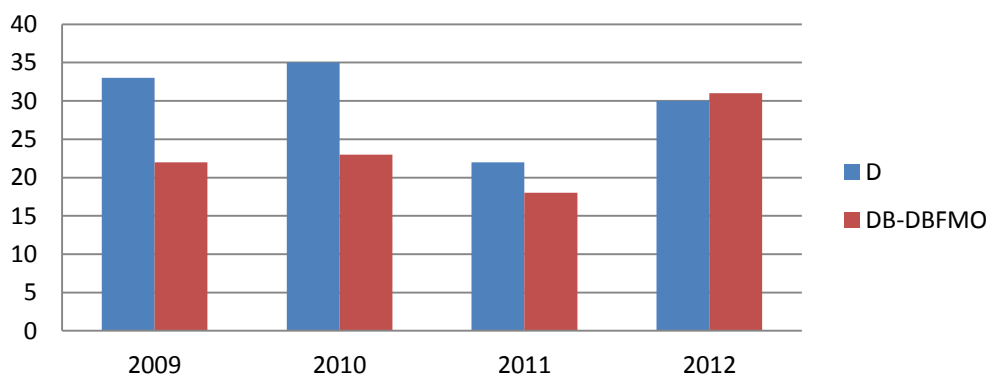
In het 1^e kwartaal 2012 constateerde het Steunpunt een onverwachte opleving van het aantal aanbestedingen. Ondanks de negatieve berichten over de werkvoorraad in de bouw zet het herstel van het aantal aanbestedingen door. In het 2^e kwartaal overtreft het aantal nieuwe architectuuroopdrachten zelfs het volume van 2010. Ook het aantal nieuwe ontwerpwedstrijden en ontwikkelcompetities blijft groeien.

Eerder is een tweespalt geconstateerd tussen (professionele) aanbesteders die het redelijk goed doen en (incidentele) aanbesteders die procedures opstarten die veel weerstand oproepen bij marktpartijen. Deze laatste groep groeit in het 2e kwartaal. Sinds lange tijd neemt de gemiddelde omzeteis weer toe en de stapeling van voorwaarden voor referentieprojecten vormen voor veel marktpartijen een barrière. Tegelijkertijd valt op dat de inzet van externe managementbureaus die de procedures begeleiden is gehalveerd. Ofwel er wordt bezuinigd op de inzet van externe deskundigen, ofwel er is intern expertise opgebouwd. Dit laatste blijkt echter niet uit de procedures.

Aanbestedingen in de lift

De groei van het aantal openbare architectuuroopdrachten zet door in het 2^e kwartaal. In het 1^e kwartaal 2012 werd het aantal van het 1^e kwartaal van 2010 geëvenaard; het 2^e kwartaal 2012 overtreft het tweede kwartaal van 2010. Wel zijn traditionele aanbestedingen (D) nu minder populair dan in 2010. De verhouding traditionele opdrachten - geïntegreerde opdrachten is dit kwartaal *fifty-fifty* (aantallen: zie tabel).

Architectuuroopdrachten 2e kwartaal 2009-2012

Opdrachten voor architectendiensten (D) betreffen als vanouds hoofdzakelijk maatschappelijk vastgoed. Wel valt op dat het aandeel van maatschappelijke vastgoed dit kwartaal relatief laag ligt ('slechts' 47%).

Bij architectuuroopdrachten voor aannemers en ontwikkelaars (DB t/m DBFMO) ligt het accent dit kwartaal niet, zoals gangbaar, bij woningbouw en infrastructurele werken. Dit kwartaal hebben de meeste opdrachten betrekking op maatschappelijk vastgoed en utiliteitsbouw (resp. 32% en 29%).

Prijsvragen blijven toenemen

De grote toename van het aantal prijsvragen in het eerste 1^e kwartaal 2012 zet door (van 6 naar 15). Dit kwartaal werden maar liefst 24 prijsvragen aangekondigd, ofwel: 2 nieuwe prijsvragen per week. Het merendeel van de prijsvragen betreft ideeënprijsvragen en kleinschalige projectprijsvragen, maar er zitten ook Europese prijsvragen tussen die als alternatief kunnen dienen voor een Europese aanbesteding.

Zoals in het vorige kwartaalbericht reeds gemeld werd, werkt het Steunpunt momenteel aan een KOMPAS light voor prijsvragen. Dit KOMPAS zal geschikt zijn voor ideeënprijsvragen en projectprijsvragen. Het kan gebruikt worden voor Europese, nationale en besloten prijsvragen. Een prominente plaats in deze digitale tool is gereserveerd voor de populaire Vlaamse Open Oproep. KOMPAS light voor prijsvragen wordt in november gepresenteerd.

Incidentele aanbesteders en marktverkenning

Met de toename van het totaal aantal aanbestedingen neemt ook het aantal aanbestedingen waarvan de proportionaliteit omstreden is toe. Het Steunpunt heeft herhaaldelijk geconstateerd dat de Nederlandse aanbesteders in twee groepen uiteenvallen. Aan de ene kant is er een groeiende groep professionele aanbesteders die het redelijk goed doen. Aan de andere kant is er een hardnekkige groep incidentele aanbesteders die aanbestedingen in de markt zetten die veel verzet oproepen onder marktpartijen. In het 2^e kwartaal 2012 heeft deze laatste groep helaas de overhand. Wars van de omzetonwikkelingen van ondernemingen in de bouwsector, stijgt de gemiddelde omzeteis. Daarnaast levert de stapeling van zeer specifieke referentie-eisen onoverkomelijke problemen voor de markt op.

Het Steunpunt wijst nogmaals op het belang van een marktverkenning, zoals ook aanbevolen wordt in de Gids Proportionaliteit. Het aanbestedingsrecht koppelt proportionaliteit weliswaar primair aan de aard en omvang van de opdracht, maar wil er daadwerkelijk sprake zijn van een optimale concurrentiestelling, dan moeten ook de feitelijke marktomstandigheden in ogenschouwen worden. Als u een ontwerpopdracht in de markt wilt zetten, onderzoek dan eerst wat voor architectenbureaus geschikt zouden zijn voor uw opdracht en wat voor omzetten en referenties die bureaus hebben.

Het Steunpunt constateert dat juist de groep incidentele aanbesteders het 2^e kwartaal 2012 aanzienlijk minder gebruik maakt van managementbureaus om hun aanbestedingen te begeleiden. Zowel bij aanbesteding van architectendiensten als bij geïntegreerde contracten werd dit kwartaal bij slechts een derde van de procedures een externe adviseur ingezet (bij architectendiensten was dit normaliter zo'n 60%, bij geïntegreerde contracten zo'n 50%). Wellicht is er sprake van opbouw van algemene expertise op het gebied van aanbesteden; mogelijk gaat het om een bezuinigingsoperatie. Specifieke kennis ten aanzien van het aanbesteden van architectuuropdrachten lijkt in ieder geval in meerdere gevallen te ontbreken. Het Steunpunt zal zich in overleg met de partners in de Regiegroep Europees Aanbesteden van de Rijksbouwmeester en de ondertekenaars van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Aanbesteden beraden op betere benadering en ondersteuning van incidentele aanbesteders.

Informatie

Michel Geertse, info@ontwerpwedstrijden.nl
www.ontwerpwedstrijden.nl